

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до літературознавства
Викладач (-і)	доцент Процюк Любов Богданівна
Контактний телефон викладача	+380680858966
E-mail викладача	liubov.protsiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: 2 години на тиждень (вівторок 13:30 год., 301 ауд.). Консультації у режимі онлайн за попередньою домовленістю: https://us04web.zoom.us/j/5692917875?pwd=UU1scGpFSEo0OWZQb0dxRFB0YWVVLQT09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальний курс «Вступ до літературознавства» вивчається на першому курсі університету (1-й семестр) і є невід'ємною частиною фахової освіти студентів української філології та майбутніх вчителів української мови і літератури, висококваліфікованих фахівців у галузі освіти. Курс має своїм завданням дати знання з літературознавства й теорії літератури зокрема, оволодіти правильним розумінням суті літератури як одного з видів мистецтв, умінням розбиратися в літературному процесі, знати методи і прийоми аналізу літературних творів різних родів і жанрів, написаних у неоднакових суспільно-політичних умовах. Не менш важливим завданням курсу є засвоєння еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства, починаючи з доби античності й кінчаючи новітніми досягненнями, реалізованими в практиці діяльності сучасних напрямів і шкіл. Він сприяє усвідомленню студентами процесуальності та стадіальності розвитку національного та світового письменства. Успішне засвоєння курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів, сприяючи при цьому вихованню загальнолюдської та національної гідності й самосвідомості.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Навчальний курс «Вступ до літературознавства» вивчається на першому курсі університету (1-й семестр) і є невід'ємною частиною фахової освіти студентів української філології та майбутніх вчителів української мови і літератури, висококваліфікованих фахівців у галузі освіти. Курс має своїм завданням дати знання з літературознавства й теорії літератури зокрема, оволодіти правильним розумінням суті літератури як одного з видів мистецтв, умінням розбиратися в літературному процесі, знати методи і прийоми аналізу літературних творів різних родів і жанрів, написаних у неоднакових суспільно-політичних умовах. Не менш важливим завданням курсу є засвоєння еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства, починаючи з доби античності й кінчаючи новітніми досягненнями, реалізованими в практиці діяльності сучасних напрямів і шкіл. Він сприяє усвідомленню студентами процесуальності та стадіальності розвитку національного та світового письменства. Успішне засвоєння курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів, сприяючи при цьому вихованню загальнолюдської та національної гідності й самосвідомості.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності. ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.	

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 4. Здатність кваліфіковано застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури, світової літератури на підставі передового вітчизняного досвіду..

ФК 8. Здатність до володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 17. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності..

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 6. Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
2	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин
------	-----------------

	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Літературознавство як наука. Вступ до літературознавства як навчальна дисципліна. 1.1. Предмет і об'єкт літературознавства. Зміст і основні завдання теорії літератури. 1.2. Місце літературознавства в системі наук. 1.3. Основні галузі літературознавства. 1.4. Допоміжні літературознавчі дисципліни.	2	2	10
Тема 2. Літературно-художній образ.. 2.1. Поняття літературно-художнього образу. 2.2. Структура літературно-художнього образу. 2.3. Автологічний образ. Гротеск. 2.4. Металогічний художній образ. Символ, алегорія, підтекст.	2	4	10
Тема 3. Літературно-художній твір: ознаки і функції.. 3.1. Поняття літературно-художнього твору. 3.2. Ознаки та функції літературно-художнього твору. 3.3. Структура літературно-художнього твору. 3.3. Вивчення художнього твору як явища на уроках української літератури	2	4	10
Тема 4. Зміст літературно-художнього твору. 4.1. Тема, проблема, фабула у структурі змісту твору. 4.2. Поняття характеру, його роль у змісті твору. 4.3. Пафос художнього твору. 4.4. Ідея як об'єктивно-суб'єктивна складова у структурі змісту твору. 4.5. Термінологія змісту літературно-художнього твору на уроках української літератури.	2	2	10
Тема 5. Форма літературно-художнього твору 5.1. Структура форми художнього твору. 5.2. Внутрішня форма художнього твору. Сюжет. 5.3. Система образів 5.4. Зовнішня форма художнього твору: ознаки, функції, класифікація. 5.5. Специфіка вивчення форми художнього твору у закладах середньої освіти	2	2	10
Тема 6. Рід і жанр. Художній метод, напрям, стиль. 6.1. Генеза вивчення родо-жанрової специфіки художнього твору в літературознавстві. 6.2. Епос, лірика, драма та мікродові утворення в художній літературі. 6.3. Літературний метод.. 6.4. Літературний напрям. Функціонування художніх напрямів в історії літератури. 6.5. Вивчення термінології окресленої літературознавчої проблематики в школі	2	4	10
ЗАГ.	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – екзамен. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної		

	дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt). Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 10 балів за самостійну роботу, 10 балів за колоквиум, 5 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів. Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 5 балів. Самостійна робота – 10 балів.
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhijkjz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/rokxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення

оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. К.: ВЦ «Академія», 2007
2. О.Галич, В.Назарець, Є.Васильєв Теорія літератури: Підручник./ К. "Либідь"2001
3. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: Лекції . Житомир: Рута, 2009.-336 с.
http://eprints.zu.edu.ua/22600/1/Vstup_do_literaturoznavstva%20%281%29.pdf
4. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. — Львів : Літопис, 1996. — 634 с.
5. Арістотель. Поетика ; пер. Борис Тен. К .: Дніпро, 1967. 84 с.
6. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / ; пер. з англ. О. Погинайко. К. : Смолоскип, 2008. 360 с.
7. Безпечний і. Теорія літератури . К .: Просвіта, 2009. 388 с.

Додаткова:

8. Бернадська Н. І. Композиція літературного твору . К .: КДУ, 1992. 184 с.
9. Біла А. Український літературний авангард: Пошуки, стильові напрямки . К .: Смолоскип, 2006. 464 с.
10. Бланшо М. Простір літератури ; пер. з франц. Л. Кононович. Львів : Кальварія, 2007. 272 с.
11. Буало Н. Мистецтво поетичне. ; пер. М. Рильський. К .: Мистецтво, 1967. 130 с.
12. Будний В. Порівняльне літературознавство. К .: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
13. Вороний М. Театр і драма К .: Рад. письменник, 1989.. 354 с.
14. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / упоряд. Н. Бернадська. К .: Освіта, 1995. 312 с.
15. Гейзінга Й. Homo Ludens . К .: Основи, 1994. 250 с.
16. Гнатюк М. І. Іван Франко і проблеми теорії літератури. К .: ВЦ «Академія», 2011. 240 с.
17. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ ст.). Т., 1999. 224 с.
18. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. К .: Критика, 2005. 263 с.
19. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна

інтерпретація. К. : ЯВУ, 1997. 297 с.

20. Довгалецький М. Поетика (Сад поетичний). К. : Мистецтво, 1973.

21. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика . Дрогобич : Відродження, 2008. 488 с.

22. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів : Літопис, 2004. 364 с.

23. Енциклопедія літературознавства : у 2-х т. / автор-уклад. Ю. Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 2007.

24. Енциклопедія постмодернізму/за ред. Ч. Е. Вінквіта і В. Е. Тейлора ; переклав з англ. В. Шовкун.. К. : Основи, 2003. 603 с.

25. Зборовська Н. Код -української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури : монографія. К. : «Академвидав», 2006. 504 с.

26. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство. К. : «Академвидав», 2003. 392 с.

27. Зубрицька М. Homo Legens: Читання як соціокультурний феномен. Львів : Літопис, 2004. 351 с.
I

28. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури. К. : . ВЦ «Академія», 2010. 256 с.

29. Качуровський І. Метрика . К. : Знання, 1994. 118 с.

30. Качуровський І. Строфіка . К. : Знання, 1994. 124 с.

31. Качуровський І. Фоніка. К. : Знання, 1994. 128 с.

32. Квіт С. Основи герменевтики . К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2003. 192 с.

33. Костенко А. З. Діалектика художнього образу. К. : Наук, думка, 1986. 364 с.

34. Костенко Н. В. Українське віршування ХХ століття . К. : Либідь, 1993. 232 с.

35. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова. К. : Наук, думка, 1965. — 186 с. Література 333

36. Левчук Т. Естетика / Т. Левчук, В. Панченко, О. Оніщенко, Д. Кучерюк; за ред. Л. Т. Левчук. — 2-ге вид. К. : Вища шк., 2005. 432 с.

37. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.

38. Лессінг Г. Лаокоон, або Про межі малярства і поезії ; пер. Є. Попович. К. : Мистецтво, 1968. — 290 с.

39. Література. Теорія. Методологія / упоряд. та наук. ред. Данути Уліцької; пер. з пол. Сергія Яковенка. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.

40. Макаров А. П'ять етюдів: Нариси з психології творчості. К. : Рад. письменник, 1990. 285 с.

41. Маслюк В. П. Латиномовні поетики і риторики XVII — першої половини XVIII ст. та їх роль у

розвитку теорії літератури на Україні. К. : Наук, думка, 1983. 358 с.

42. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. пер. з пол. В. Гуменюк. Сімф., 2003. 407 с.

43. Моклиця М. Основи літературознавства. Т. : Підручники і посібники, 2002. 192 с.

44. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики. К. : ВЦ «Академія», 2010. 520 с.

45. Наратологічний словник / уклад. О. Ткачук. Т., 2005. 184 с.

46. Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори. К. : Основи, 1994. 420 с.

47. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К. : Основи, 1999. 447 с.

48. Павличко С. Теорія літератури. К. : Основи, 2002. 426 с.

49. Парандовський Ян. Алхімія слова. К. : Дніпро, 1991. 374 с.

50. Пахаренко В. Основи теорії літератури : навч.-метод. посіб. К. : ієнеза, 2009. 296 с.

51. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури? ; пер. з англ. А. Іщенко. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2005. 152 с.

52. Поліщук Я. Література як геокультурний проект. К. : ВЦ «Академія», 2008. — 304 с.

53. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму : монографія. 2-ге вид. — Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. 392 с.

54. Потебня О. О. Естетика і поетика. К. : Наук, думка, 1991. 316 с.

55. Роменець В. А. Психологія творчості. 2-ге вид. — К. : Либідь, 2000. 288 с.

56. Семенюк Г. Ф. Версифікація: теорія і практика віршування. К. : ВГЦ «Київський університет», 2008. 304 с.

57. Сидоренко Г. К. Від класичних нормативів до верлібру. К. : Наук, думка, 1980. 248 с.

58. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-уклад. В. Святовець. К. : ВЦ «Академія», 2011. 176 с.

59. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К. : Правда Ярославичів, 1998. 448 с.

60. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров; пер. з франц. Є. Марічева. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 162 с.

61. Ференц Н. С. Основи літературознавства. К. : Знання, 2011. 432 с.

62. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. Метакритичне дослідження. К. : Обереги, 1996. 192 с.

63. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко. — К. : Рад. письменник, 1967. — 192 с.

64. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. — К .: ВЦ «Академія», 2006. — 480 с.
65. Шевчук В. Із вершин та низин / Валерій Шевчук. — К. : Дніпро, 1990. — 446 с.
66. Яус Г.-Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика / Ганс-Роберт Яус. — К .: Основи, 2011. — 624 с.

Додаткові електронні ресурси:

1. <https://lib.if.ua>
<http://lib.pnu.edu.ua>
<https://diasporiana.org.ua>
<https://web.archive.org>
<https://chtyvo.org.ua>
<http://litmisto.org.ua>
<http://www.utoronto.ca>
<http://www.ukrlib.com.ua>
<https://litcentr.in.ua>

Викладач
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української літератури

Любов ПРОЦЮК